

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 12 frt — kr.
 Negyedévre 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 10.

Adó reform.

Az adó leszállítás a képviselőjelöltek programbeszédében épp úgy járta, mint bók a zsurokon.

Annyit is ért éppen.

Hanem hát világteremtése óta sok bók elfogyott már, de egy sem szerzte ellenséget soha, sőt minél merészebb volt, annál tovább maradt száiban az ize. És éppen így a parlamentáris világ teremtése óta sok programbeszédbe adó leengedés nyilallott már végig a hazán, de minél inkább nőtt aztán az adónk, annál inkább epedtünk programbeszéd után, mely biztasson, nyugtasson s le emelje szóval, amifelemeltett a valóságban.

Elvégre minél keserűbb a való, annál jobban esik az illúzió és ezzel szolgáltak szeretve tisztelt képviselőink kellőképpen a választáskor, máskor úgy sem igen szolgáltak semmivel, bár, hogy a választás után tovább nőtt az adó, arról a képviselő nem is tehetett. Ő elengedte a népnek, csak az átkos kormány, az nem fogadott szót.

Hanem mostanában sok furcsa dolog történik minálunk.

Vegyük csak a Lukács miniszter beszédét.

Mintha az opera zenébe pásztor furulya szava zengene a sik pusztáról, úgy csap a rideg pénzügyi politikába az adó reform, sőt leengedés eszméje.

Nagy szó ez.

Valójában a magyar fajnak az elzúléstól való megmentését jelenti.

A magyarság milliói apró gazdaságaik után élnek. A magyar ott terem, ahol a buza. Gyárban, kereskedésben, spekulációban soha sem fog vezetni a magyar. Részint mert már elvan előle fogva a pozíció e téreken, részint pedig azért, mert e térre nemzeti tradíció nem vonz, nemzeti jellegünk sem alkalmas, mert a magyarnak soha sem fog a zsebében dobogni a szíve, ezekhez a pályákhoz pedig az kell.

Eddig éppen ezek a pályák voltak legkevésbé adózva s legtöbb refakciókkal tömve. Az adót és a refakciók értékét is kellett valakinek fizetni s ez a valaki mindig mi voltunk, az agrikultur magyarság.

Falusi nép között éltem sokáig s jól tudom, hogy öt holdas, kis házzal, egy igával bíró gazdálkodó több adót fizet, mint sokan olyanok, kik más pályán nyolcz, tíz ezer forint jövedelmet vallhatnak évenként a magukénak. És valának is, de persze nem az adó iven. Hanem a földet, nem lehet asztalfiókba tenni.

A miniszter beszédjében szó van bizonyos évi minimális jövedelemtől, mely adó mentes marad. Nagyon szükséges reform. Szó van a progresszív adózásról. Ilyen humánus eljárás. Aki többet bir többet fizessen.

Egy atlétának semmi egy mázsa, egy gyenge ember megszakad belé. Az adózásban csakis az egyenlőtlenség az egyenlőség, vagyis a progresszív adózás.

Még egy dologra kellene kiterjeszteni a figyelmet, a háztűz védő törvényre, mely a szomszéd Szerbiában oly remekül konzerválja a szerb családokat.

Bizonyos mennyiségű földet le kell kötni a család számára; hogy a parcellázás ne mehessen a végtelékig, hogy ezen darabhoz örök jussa legyen a családnak.

Ne pusztuljon tovább a nemzet ereje, a parasztságunk.

Természetesen óriási érdeklődéssel várjuk a törvényjavaslatokat, a miniszter beszédében jelzett irányban.

Mondták, mondják is, hogy a Lukács pozíciója inog. Nos, ha azt amire célzott, keresztül viszi, s az adó leengedés, vagy ami jelen viszonyok között a magyar fajt illetőleg mindegy, adó rendezés kézzel fogható valósággá lesz, akkor nem inog többé soha a Lukács miniszter széke. Még ha menne sem engedjük, ha már elment kishirdetésben is vissza hívjuk: térj vissza, még az ischli klauzula is megvan bocsátva.

P—y,

A Reichsrath berekesztése.

A mi előrelátható volt, az megtörtént. Bécsből táviratozzák nekünk, hogy a hivatalos »Wiener Zeitung« közöl egy császári kéziratot, a melyben a Reichsrath ülészakának berekesztését elrendeli. Holnap közölni fogja az új ülészaknak megnyitására vonatkozó rendeletet. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a most berekesztett ülészakon annyi miniszteri vád- és más indítványokat nyújtottak be,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hadak utja.

Mindenek daczára tovább eszközli: Búksy.

Harmadik ének.

Tatyakos, csunya éjszaka borult zseniálisan kikövezett városunkra.

Olyan sötétség uralkodott, hogy kétszersült gyanánt haraphatta volna akármelyik okszerűen felszerített kised. Az utcákat ékítő lámpák pironkodva viaskodtak, pusztán azért, hogy érvényesülhessenek. Ámde irva vagyon, hogy a kevélyek megaláztatnak. Ebből és azon körülményből kifolyólag, hogy a petróleum korszaka — legalább a nyilvánosság terén — immár elhanyagolt, a hivalkodó lámpák is inkább humorizáltak, semmint világítottak.

Épenséggel nem csodálható ilyen viszonyok között, hogy néptelen vala a messze környék. Néptelen és néma. Ha szabad ilyes kitéllettel élnem, hát a Ponson du Terrail-ok bérnyíltságokra jól berendezett párisi éjszakájához volt ez hasonló, egy éjszakához ama bizonyos Montremart utca sarkán éjjeli 11 és 1 óra közepette. Az általános csönd uralkodó volt, el a Hadapródiskolától egészen a Széchenyi-féle »szolgálj ki magad« automata büfféig.

Igen. Mert itt már mutatkozik élet.

Augusztus 28-ikát irták vala ekkor, 28-ikát éjjeli 12-vel kapcsolatosan; egy zöld posztós asztal körül pediglen négy csörgőkigyó ült.

Mind a négyen ifjak valának és üdén éberek abban, a mit a professzionátus ferblisták »hideg-gusztá« néven jelölnek és ismernek.

Mondhatnám ugyan, hogy az említett társas-akcióban nem keresendő egyéb, mint az ébrenléttel harmonikus összekapcsolása a test edzésnek, különös tekintettel a küszöbön álló hadi fáradoimakra; mondhatnám azonkívül, hogy az izgalmak révén erősbült idegek mindig rugékonnyabbakká fejlődnek és így szilárdabb ellentállásra képesültek is minden hadi borzalmak és csatai iszonyokkal szemben; mondhatnám záradékkal, hogy a valódi vérbeli uri-ember még a »Lasciate ogni speranza, ché voi l' entrate« feliratos kapu előtornácán is hajlandó megereszteni egy kis csöndest; ám mindezek helyett csupán azon egyszerű, de történelmi tényre említem fel, hogy a négy fiatal — ferblizett.

— A négy ifju harcász közül kettő enni- való asszonykákat és támaszra utalt, gyámoltalan csecsemőket hagyott otthon, — kettő ellenben csupán aggódó szüléket. Ámde ezektől eltekintve, a jelen percekben teljesen egyértelműleg a helyzet magaslatán tartottak mindannyian abban, hogy egy fikarczynyi »kunszt« többet ér, mint búcsún semmi. Ezen benső meggyőződésből kifolyólag ezután véghetetlen odaadással simogatták a kezük ügyébe eső két, illetve négy kártya'apot és időként a következő h arcziás felkiáltásokat hallatták:

— Főrpász! Cu! Dru !!

Nem mellőzhetem ezenközben is hallgatással piccolót sem, aki immáron tizenötödészor

tért meg holmi italiánokkal — amely italiánó alatt négy pohár, fenyőborókából rögtönzött italot keil értenünk.

Az asztalon pedig örült tánczot jártak a Wekerle fináncziális zsenijére örökre fényt derítő — koronák.

Ne vegye azonban zokon tőlünk a kedves olvasó, ha búcsút mondunk a csábító széansznak, mert tárgyunk sokfélesége arra int bennünket, hogy lehetőleg rövid vonásokra szorítkozzunk kised énekeinkben.

Miért is némelyes lyrai-szökéssel egyenest a Barátok-utcába térünk és itt a sarok épület tetejére segítjük a nyájas olvasót, már csak azért is, hogy láthassa a nagy épület udvarán végbe menő eseményeket és dolgokat.

Mert nincs most, ez órában alkalom és mód, hogy az udvarba magába beléphessünk. Oly sokadalom és akkora nép tartja megszállva.

Csakugyan, szecsessziós művész rajzónjához méltó kép!

A pokoli sötétségben tompán döcögő alakzatok imbolyognak, minden cél, szándok, avagy drámai öntudat híján. Lelki és testi énjük a tetszhalál és a hasis-szülte derm-álm között vacillál. Nem annyira állnak, mint inkább lógnak s nem annyira lépnek, mint inkább a különböző világtájak felé bizonytalan testhelyzetben dülöngőznek. Ha türelemmel kivárjuk, míg itt-ott hamisítatlanfagygyu-gyertya barabok meggyújtása révén kaczer világosság támad, ime láthatjuk, hogy a tágas udvaron hemzsegő

hogy tárgyalni sem lehetett azokat és így le-tárgyalva sincsenek Az ülészak berekesztésével tabula rasát csináltak és az el nem intézett indítványok végleg s maguktól elesnek. Az új ülészak alatt, ha csak előre látott nehézségek nem merülnek fel, talán mindjárt az első ülészakon hozzá lehet látni a kvótá-bizottság és a delegáció tagjainak megválasztásához.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 10.

A Ház ma folytatta a kérvények tárgyalását. Egy csomó kérvényt vita nélkül tárgyalta le a Ház.

A mikor a fővárosnak a lipótmezei villamos vasut ügyében intézett kérvénye került sorra.

Polónyi Géza szólalt fel, a ki mindenekelőtt hibáztatja, hogy az előadó olyan módon ismertette ezt a fontos kérdést, hogy ebből senki sem értheti meg miről van szó. Röviden kifejti, hogy itt a főváros autonómiájának megsértéséről van szó, de miután a kérvényi bizottság nem az egyszerű irattárba helyezés iránt tesz indítványt, hanem kiadatni kívánja a miniszternek, abban a reményben, hogy a kérdés a törvénynek megfelelő módon lesz megoldva, a bizottság indítványát elfogadja.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter tiltakozik az ellen a felfogás ellen, mintha akár ebben, akár más esetben a főváros autonómjoga megsértetett volna.

Polónyi Géza szavai megmagyarázása czimén megmagyarázza, hogy igenis törvénytelen a miniszter eljárása, a mikor kényszeríti a fővárost, hogy kisajátításokat tegyen olyan vasuti vonalon, melynek traceát a miniszter önhatalmulag állapította meg.

Heltai Ferencz áll most fel szólásra.

Polónyi Géza: Olvassák fel a kérvényt, mert a Ház nem tudja, miről van szó.

Heltai Ferencz: A kérvényből sem fogja megtudni. (Nagy derűtség.) Heltai aztán pole-

mizál Polónyival, »bizottsági tag urnak« nevezvén őt, a mi nagy derűtséget okoz.

Ugy látszik, hogy ma a nyelvbortások napja van, mert a következő szónok, **Rakovszki István**, így kezdte beszédét:

Tekintetes képviselőház!

A kitörő derűtségre aztán idegesen így válaszolt:

Ha a tekintély nem tetszik, hát tisztelt képviselőház.

Azután röviden követeli a kérvény felolvasását és megemlékezik arról az üzelmekről, melyek a múlt kormány alatt a vasutengedélyezések körül történtek.

Dániel Ernő képviselő, volt kereskedelmi miniszter személyes kérdésben erélyesen tiltakozik az állítás ellen.

Rakovszky replikája után **Major Ferencz** jegyző felolvassa a főváros kérvényét. A rengeteg hosszú kérvény felolvasása eltartott egy félóráig, de igaza volt Heltainak. A kérvény úgy volt tartalmazva, hogy abból lehetetlen volt megérteni, hogy miről van szó.

A kérvény felolvasása után **Hegedüs** miniszter szólalt föl, hogy kimutassa a kérvényben felsorolt panaszok alaptalanságát. A bejárati jegyzőkönyv aláírásánál a főváros minden képviselője jelen volt, csak a panasztevő tanácsos nem. A kérvény telekspekulációról beszél. Ha volt telekspekuláció — a mit tagad — ugy ez a vád épen a panasztevő telektulajdonokat érheti csak. (Derűtség.)

Kőszegi Sándor a kérvényi bizottsági álláspontját védi. Arra hivatkozik, hogy a bizottság azért nem ment bele a kérdés részletes tárgyalásába, mert tudomása volt arról, hogy itt transzakció készül.

Pichler Győző az ellenzék zajos helyeslése között mutatja ki a kormány eljárásának törvénytelenességét. Ez az eljárás az oka, hogy a főváros jövedelmei rosszak, hogy kénytelen szódavíz és bicikli-adót behozni, mert a helyi közlekedéstől való jogos jövedelemért a kormány konfiskálja.

A Hentzi-ünnepély.

Kőszeghy Sándor előadó ismerteti a Hentzi-ünnepély ügyében beadott kérvények tartalmát

s hivatkozva a miniszterelnök multkori nyilatkozatára, a kérvények irattárba helyezését kéri.

Thaly Ferencz különvéleményt ad be:

T. képviselőház!

Recrudesunt inclytæ, gentris.
Hungaræa vulnera!

Bizony kiujulnak a jeles magyar nemzetnek sebei, mert nem akadt magyar kormány, mely a sebeknek meggyógyítására törekednék, kuruzslással mérgeket el még a hegedni készülőket is. (Igaz! Ugy van!) és ha csak futó pillantást vetek is ennek a szerencsétlen Hentzi-ügynek a történetére a multban és jelenben, igazán nem tudom, mit csodáljak inkább, a folytonosan inzultált nemzet türelmét, vagy a szándékosan elkövetett sértéseknek egész láncolatát. Szándékosnak kell tekinteni a sértéseket, mert annyira naivnak nem tartatom az illető köröket, hogy nem tudnák, hogy eljárásuk a legbántóbban sérti a nemzet önértékét, érzékenységét és becsületét. Kétséget sem szenved, hogy Hentzi az osztrák császárnak szolgálója, zsoldos katonája volt, aki mint ilyen tört hazánk függetlensége, szabadsága és királyi esküvel szentesített jogai, alkotmányunk épsége ellen. (Igaz! Ugy van!) Sérelmesnek találja, hogy az aradi gyásznapi nem volt szabad elmenni a honvédségnek, de a Hentzi szoborhoz kivezényelték a honvédeket. Elfogadásra ajánlja a különvéleményt.

Kossuth Ferencz: A bizottság véleménye: a kérvények papirkosárba dobása. A kérvényezési jog szent jogunk. Nem vagyunk oly bőviben a szabadság kincseinek, hogy ezzel csak oly könnyedén bánjanak el. A Hentzi-ügyben már elmondta véleményét. A sérelmet növelte a honvédség kirendelése. A miniszterelnök válaszából az látszik, hogy ő ezt helyeselte. Azelőtt azzal érveltek, hogy a Hentzi-szobor csak emlékkő. Most azt mondják: csak sírkő. De tudtával sírköveket nem szoktak udvarokon és tereken felállítani, hanem a temetőben van a helye. (Ugy van! a szélsőbalon) Ha pedig a harci vitézséget akarták ünnepelni, ugy méltóbb helye volt annak Aradon. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.) Ott hős tábornokok, emitt pedig egy esküszegő osztrák tábornok emlékét ünnepel-

hadfiak nem épen lunatikosok, sem pedig különcködők, hanem inkább alaposan megrakodott vihar-vert férfiak. Minden egyikükből kitelnék egy faluvégre való kisebb vegyeskereskedés. Mert a gyilkoló számszámokon kívül, a melyeket oldalukon, vállukon és övükön viselnek, kinek-kinek bornyu dagadoz a hátán, oldalán pedig pufók kenyérzsák. A bornyu ugyan nem sokkal nagyobb, mint egy II. gimn. tanuló könyvestáskája. — Ámde, míg a himporos lelkű tanuló-iffjuság mindössze 6—8 könyvet, néhány füzetet és lefeljebb holmi csekély irókésztséget tud csupán mondott könyvestáskájába belegyömöszölni, addig a haza védelmét czélzó hadfi épenséggel 31 darabból álló különféle késztséget tud bornyujába belepréselni, holott kívülről evőcsészét, főzőedényt is biggyeszt reá, hogy mindeneket bekoronázzon azután a köpönyeggel, amely tekerescsés gyurva, folyondárszerűleg övezi a bornyut. A kenyérzsák pedig — higgyék el — nem is annyira a kenyértől pufók, mint inkább azon — pipa, dohány, gyufa, só, paprika, hagyma, zsebkendő, kapeza, bicsak, kanál, kés, villa, tűkőr, kulacs, kéz alatt keritendő gyümölcsnömű stb. stb.-ből álló — eszményi vegyülettől, amely nélkül katona el nem lehet, vagy ha van is, hát inkább árnya önmagának, mint nem. Betetézi mindezeket azután az a bizonyos »csőtorkolat védő«, amely alatt a puska végén diszelgő gyűszűnyi sárgarézkupak értendő, és a melynek elvesztése mián már annyi aggóató szüle köldött, de minyán 3—4—5, avagy 10 forintokat, nehogy a

szerencsétlen katona-fiu örökös »kerület« kapjon büntetés gyanánt. Higgyék el pedig, hogy ilyes kupakot kettesével vesztegeti a kantinos, még pedig 2 fillér ellenében.

Közben mind élénkebb leszen az udvaron való sűrülés. A pislakoló fagygyugyertyák körül pedig hova-tovább sarokba verődik a sok hadfi. 30—35 szépen egymás mellé áll, még pedig két sorban s így már minden egyénisége beleolvad a »szakasz« csoportosító fogalmába. Azt az epochális dulakodást, apagyilkosokhoz illő tyukszemtiprást és oldalborda-próbát, ami ilyenkor lezajlik, ugy hívják hivatalosan, hogy »sorakozó!«

Ilyként sorakozván a hadak, a gyertyák körül harsány üvöltözés veszi kezdetét. Nevenként idéztetik kiki, s ha a felhívóra bántó némaság a válasz, az illető eltévelyedett felől különleges említés tétetik, — csodálatosképpen mindannyiszor nem annyira bók ez, mint inkább sértő gyanúsítás, amely valamivel súlyosabb a »közmegevetésnek való átadatás« arczpíró szituációjánál.

Mégis rendben lévén mindenek, gyors és szigorú vizsgálat indul, — a csörgőkigyók fellett immár urrá lett tartalékos ifjuság eszközli ezt, annak kiderítése iránt főképen, hogy a szakaszszá sűrűlt legénységnek felfelé a feje van-e s lefelé a lába, avagy fordítva.

Meggyőződés azonban arról, hogy kinek-kinek földig ér a lába, nem minden drámai nüansz nélkül kardjaikhoz kapnak a parancsnokok. Megvillan a fényes acél, miközben apailag gyöngéd hangon figyelmebe ajánlják a ke-

mény fülü hadfiaknak, hogy jobbra, vagy pedig len balra tekintsenek. Szerencsére akad mindennütt altiszt, aki ezen parancs korrekt végrehajtását kézzelfogható módon megsürgeti a nehézkos vitézeknél s így azután külső, hogy a szakasz ennyi, meg annyi ember, nem hiányzik senki, rendben van minden, csak a napos kuncsorog valahol, meg a lovász, meg a szakács, meg hogy a zászlóalj-dobos — a gazember — vizet iszik.

Hosszu dolog lenne leírunk mindazt, ami ezen tények konstatálása után — láncszerrűleg — következik. Képzelsenek egy, az Alpesek csúcsáról legördülő hólapdát, amely útjában csak nőttön-nő, végre is borzadalmas lavina formájában mohón seper el falyakat, erdőket és kulturát, flórával, faunával és bántó ridegséggel. Mert körülbelül annyiminden megesik, amíg szakaszokból századok, ezekből zászlóalj és mindenebből végzetül ezreddé válik az a sok egyed, a kik közül ilyenkor még nincs egyetlen egy is kegyed.

De mégis minden dolognak egy a vége. Itt is bekövetkezik a döntő fordulat, az indulás pillanata. Négyesével végtelen hosszú kigyóvá válik a tengernyi hadfi. És mennek hangtalan, mennek zajtalan egyenest az állomásra, hogy vonatra ülvén, hogy elzónázzanak a csaták mezejére.

Három óra éppen hogy elmúlt. Alig szürkül még; ám az elkeseredett utca-lámpák diadalmasan bontakoznak ki a félhomályból, mindjobban derengvén a napvirradata.

ték. A kisebbség javaslatát pártolja. (Tetszés a szélsőbalon.)

Meskó László: Ennek a emlékműnek Bécsben van a helye az Arzenálban. (Élénk tetszés a szélsőbalon.) Ez a kérdés ezzel nincs befejezve, a nemzet önérzete van megsérve. (Tetszés a szélsőbalon.) A katonai körök úgy látszik, még mindig nem tanulnak és nem fejtenek. Az a szobor nem a katonai erények, hanem egy zsarnok soldateska emlékoszlópa. Jegyezzék meg az intéző körök, hogy sokkal tartoznak a nemzetnek, mert:

Ámbár felül a gólya,
Alant a vizek árja,

Azért a víz az ur! (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Thaly Kálmán a miniszterelnök mult-kori szavait kritizálja. Első eset, hogy a miniszterelnök a horvédséget »ellenség«-nek mondta. Nem ellenség az, hanem *ellenfél*. Disztingváljunk.

Hogy milyen állapotok vannak még ma is az udvarnál, arra elmond egy esetet. A budai vár udvarán sétált, megszólítja németül egy borotvált lakóját.

— Itt nem szabad idegennek sétálni.

Végignézttem s kérdeztem:

— Hova való maga?

— Csaszlauba! — felelte.

— Akkor maga takarodjék innen, maga az idegen. Én itthon vagyok.

Majd áttér újra Hentzire és társaira, akik bombázták a vigadót, a lánczhidat, a Ludovikát meg akarták semmisíteni. Hisz ezek istentelen zsványok voltak. (Élénk tetszés a szélsőbalon.) A miniszterelnök dicsérő szavai után nem csodálkoznék, ha Krieghammer indítványozná, hogy a Gellérthegyen építendő Pantheonba állítsák fel Hentzi és Alnoch szobrát is a Rákócziú mellé.

A miniszterelnök nobilisnek mondta Lobkovitz beszédét. Nobilis? Az a beszéd, melyet a német császár mondott legutóbb az elesett francia katonák fölött, elismervén vitézségüket, hősiességüket s együtt ünnepelet a németkatonákkal, — az nobilis beszéd volt. De Lobkovitz megemlékezett-e egy szóval is a honvédségről? Nem, mert a nobilitást nem ismeri.

Beszédje további folyamán Hentzit *barbár bestiának* nevezi.

Elnök csenget.

Zajos kiáltások a szélsőbalon:

— Igaza van! Ugy van! Ez a neve!

Elnök: Ez a kifejezés nem való a magyar parlamentbe!

Thaly: A történelemben nem lesz más neve soha!

Lakatos László szól a Hentzi-ügyben utolsónak.

Visontai Soma interpellációját sürgős elutazása miatt elhalasztja a jövő hétre.

A Tiszák csatornája.

A »Tiszántúl« révén járta be a télen a gyiresi csatornaügye a magyar sajtót s általános feltűnést keltett mindenütt. Az ügy állása a következő:

A Nagyszalontán székelő Fekete-Körös ármentesítő társulat már régebben kiépített egy vizlefolyó és levezető csatornát, mely a Fekete-Körös árteréből vezette le az összegyülemelő vizet.

A társulat régebben tervezte, hogy ezt a csatornát Vizesgyán és Körösszeg közt összeköti a Sebes-Körössel. Itt azonban állítólag 2 méter magas fenékgátat kellett volna a mederben emelni s ezáltal a meder könnyen eliszaposodott volna.

Ennek a megakadályozása végett a társulat új tervet dolgozott ki, a mely szerint *Körös-Tarján* közelében vezetnék a Sebes-Körösbe a csatornát, mely ezuttal *élővíz* levezetésre szolgálna.

Ez a tervezet egy nagy vidék községének okozna rengeteg kárt, mert mint pl. *Gyiresnek* az egész legelőjét és földjét kétfelé metszené.

Az új csatorna 12,040 hold földet öntözne meg és a vízkivétel a Tisza-Radvány pusztánál és *Geszt* határánál történnék.

Kétségtelen dolog, hogy e nagy uradalomnak érdekében állana az élővízcsatorna létesítése, de egy nagy vidékre sok szempontból ártalmas lenne.

A tárgyalások folyamán többen panaszt tettek ez újabb terv ellen, így *Pekavits Imre* a Sebes-Körös társulat főnöke, az érdekelt községek képviselőtestülete, ez utóbbiak

közt különösen *Gyires* község képviselője, *Botha* Sámuel gör. kath. lelkész.

Ilyen rossz auspiciumok közt került a tervezet a tiltakozásokkal együtt a kulturálisnőkség elé, majd ennek véleményével a miniszter elé.

A tervezetből, valamint a tárgyalás olynemű előkészítéséből is, hogy arra mintegy 15 érdekeltet nem hívtak meg, világosan kilátszott, hogy ez az egész csatorna a vidék lakosságának nagy kárára, a geszti és tiszaradványi uradalom érdekében épül. A »Házánk« szenvedélyes kifakadásokat intézett e terv ellen, mi pedig egy polémia keretében fejtettük ki nézetünket e dologról.

A miniszterrel a napokban érkezett le a határozat ez ügyben Biharvármegye alispánjához. A miniszter által helybenhagyott tervezet a következő:

Körös-Tarján, Gyires, Vizesgyán és Körösszeg községek határában a Sebes-Körös mederszakasz szabályozása, egy fenékgát, mint fenékbiztosító mű építése a Sebes-Körös medrében, vízvezető csatorna építése műépítményekkel s ennek következtében vízkivétel a Sebes-Körösből, a holt Sebes-Körös ág elzárása. Ez építkezések folytán a nevezett községeken kívül érdekelve vannak, *Nagyvárad* város, a M. Á. V., a nagyvárad i. sz. püspökség uradalma, Szt. András községe, a Sebes-Körös ármentesítő társulat, a gróf Csáky család uradalma, gróf Wenckheim Céza uradalma stb., kiknek a miniszteri határozat megküldetett.

A zárdá főnöknőjének távozása.

Debreczen, október 10.

Három évvel és néhány héttel ezelőtt történt, hogy harangok zugása közt és a kath. híveknek nagy tömege jelenlétében, gyertyák fénye, szt. énekek zengedezése mellett, a legnagyobb öröm és megtiszteltetés közepette, 5 apácza vonult szerénységben a helybeli *Sveitűs*-féle intézetbe, hogy annak vezetését, növendékeik vallásos vezetését kezükbe vegyék.

Az apácák élén, mint *főnöknő*, *Sorbán Mária Stefánia* t. nővér állott. Hogy ki ő? jobban mondva, hogy *minő lelkületű* nő ő? hogy mily szerencsés volt épen az ő kiválasztása főnöknőül? azt a lefolyt három év túlbőven igazolta.

Egy ujonnan alapított intézetet vett kezébe, hol még előbb a kezdet nehézségeivel, jórészt az itteni elfogultsággal kellett megküzdenie, mielőtt az intézetet azon niveaura emelhetné, a melyben azt már ma is, rövid három év lefolyása után látjuk. Látjuk, mondom, mert az ő fenkölt szelleme, kiváló buzgósa, minden szépért és nemesért hevülő lelkének, kitűnő szervezői képességének, finom tapintatának sikerült három év alatt, az ő gondos és mindenre kiterjedő figyelme mellett az intézetet oly tekintélyre emelni, hogy az ma már *első rangu* intézeteink közt foglal helyet, hova a növendékek oly seregesen tódulnak, hogy azok befogadására az intézet teljesen képtelen.

A *temesvári*, »Miasszonyunkról« nevezett szegény iskola nővérek anyaházának, bőséges öröme lehet, *debreczeni* intézetükben és annak *volt* főnöknőjében; van is okunk azt hirdetni, hogy *Temesvárt*, figyelemmel kísérve intézetünk fejlődését és még inkább annak vezető szellemét, t. *Stefánia főnöknőt*, meggyőződve az ő szervezői képességéről, jutalmazni akarva az ő érdemeit, nekünk oly meglepetést szerzett, mely bennünket nagy szomorúsággal töltött el.

Zaj nincs sehol. Am az állomás környéke hemzseg a sok katonától. Hosszu — hosszú vonat az óhajtott célpontra. Itt, a 6 lóra és 40 emberre szabott kocsikban, padlókon által bebiztosított a legénység, miközben röviden tudtul adatik mindenkinek, hogy a kocsikból senkinek kiszállani nem szabad, továbbá szigorúan tilos, hogy bárki is fejét, avagy más tagjait a nyitva hagyott oldalon kilógassa, orditozni felesleges ugyan, de állomások elhagyása után nem épen nagy baj; az altisztek felelősek a rendért és a becsületért; — egyébként pedig üljön kiki oda, ahová tud és a puskának nehogy baja essék!

És mig ezek a vonat egyik végén történetek, addig a másik végén elkecseregett küzdelem folyik. Küzdelme az értelmes kétlábuaknak a kocsikba besétálni semmiképpen nem szándékozó értelmetlen négylábuakkal. A négylábuak természetesen délczag paripák, akik minden néven nevezendő ugra-bugrálást, mohó sietséget, avagy ficzkándozást elvetendőnek tartanak és épen azért is nem vélik összeillőnek, egy, a szakasz abajgatására és hátráltatására beosztott komoly, kincstári lovak felfogásával. De élénken tiltakoznak az ellen is, hogy holmi kocsikba betessékkeljék őket.

Vége is azonban a kétlábuak a furfangosabb elem, mert ime behátráltatják a renitens paczikat és mire azok a kínos meglepetésből felocsudnak, immár kénytelen-kelletlen konstatálják, hogy bekebelezettek, mint szállítmány.

Mert a hadak ezuttal »szállítmányra« változott névvel az utrakelés elé néznek.

A vonat közepe táján, egy első osztályú szakasz előtt a tisztek csoportja áll. Mindannyian komolyan és mereven nézik az állomás főnököt, aki semmit mondó arczzal tudatja az ezredessel, hogy a vonat indulási órája ütött. Ez ugyan magántermészetű közlés, de a következő pillanatban harsogó módon nyilvánosságra jut; amikor is az ezred kürtöse beleszörnyit a ködös reggelbe kürtjével.

Áh! Eleven lesz az eddig csendes sokadalom. A tisztek sietve ugrálnak be a kocsikba. Az ifjabb generáció helyet keres s talál is, már aztán kiki olyat, amely hajlamainak legjobban megfelel s így a »Női szakaszba« egy békés kaláberes társaság kerül, a »Szolgálati szakaszt« a nemzetieskedők (vulgo: ferblerek) szállják meg, a »Nem dohányzó«-t pedig fűrészelni való fűstáradattal tömitik meg a meg-rögzött utasok.

A hosszú vonat egyet zökken, csöndes morajlás fut végig százak ajakán, az itthon maradt zupás őrmesterek dermedten tisztelegnek s azzal — 10-es alapon — megindul a vonat, illetve a csöndes.

A nap kelőben, mink pedig azon becsületes szándékban, hogy jövő énekünkben, a multban ígért bemutatást beváltjuk, enyhe elnézést kérünk, de mégis leküzdhetetlen érdeklődést a következők irányában.

habár a részére készített kitüntetésnek mi is örvendünk.

A fájdalmas meglepetés t. i. abban állott, hogy említett t. főnöknök, a temesvári anyaházba rendeltetett, hogy ott nagy tehetségét, kormányzói képességét, mint a *tartományi főnöknő helyettese* érvényesítse.

A szerzetesi sz. engedelmisség szellemében t. főnöknök meghajtottá fejt az előjárók rendelete előtt és folyó hó 9-én távozott körükből. Minő távozás, minő búcsúzás volt ez? Ki tudná ezt kellőleg ecsetelni? a mily nagy volt 3 év előtt az öröm, a fájdalom, a szomorúság épen oly mértékben nyilvánult most; ki tudná a könnyek árját leírni, mely e távozást követte? ki tudná a meghatottságot lerajzolni, a ragaszkodás, a tisztelet és szeretet mindenemű megnyilatkozását feljegyezni, melynek 3 naphosszat tanui voltunk? Ez érzelmi megnyilatkozások mindannak tanubizonyságai voltak, hogy a távozó t. főnöknő mennyi becsülésben, szeretetben részesült, mennyire szívéhez nőtt mindazoknak, a kik vele érintkeztek.

A távozás pillanatát a zárdában, nincsen toll, a mely kellőleg leírni tudná; ugyanily meghatározó jelenetek voltak tanui azok is, kik a vasúthoz kimentek, elég megemlíteni, hogy nemcsak kezeit, de ruháját is csókolták könnyek közt volt növendékei; és valamint a zárdában, ugy a vasutnál is számosan jelentek meg a szülők közül, hogy az iskolaszék tagjaival végbúcsút vegyenek a távozótól.

Debreczen város katolikusai csak magukat tisztelték meg, midőn az annyi örömet szerzett szerény szerzetesnőtől így meghatóan búcsúztak el. Ő elment, de érdemeit itt hagyta; eltávozott, de emléke itt maradt; magával vitte elévülhetetlen nagybecsülésünket, legyen ez Isten után némi jutalma. Körünkben kifejtett fáradozásának, neve ugy is összeforr az intézetével, melynek évkönyvei azt, mint tisztelt főnöknőjét, örökké megfogják őrizni. E helyen is még egyszer mondjuk: Isten vele!

Stefánia házasságáról.

A regék világa nyílik meg újra. Ama regéké, a melyben királyleányok boldogtalan életéről, csodás sorsáról, mesés végzetéről van szó. És ime, megvalósul minden e prózainak mondott, de voltaképpen varázsos költészettel telt időben. Egy királyi hercegnő, Magyarország özvegy trónörökösneje, a kinek élete és sorsa a megrázó tragikum minden anyagával szaturálva volt eddig, ime egyszerre kiszáll a gyász mesgyéjéből, hogy kövesse a szerelem hívását, szíve sugallatát, a boldogságot, a mely után sóvárgott és a melyhez minden nőnek joga van, még a királyi asszonyoknak is.

»A korona nehéz ékszer« — mondá egyik regényében Jókai. És királyok, meg királynők sorsa gyakran igazolta ezt a mondást. Hideg fény az, amely a biborból sugárzik ki. Káprázató, sokszor dicsőséges és még többször megközelíthetetlen. A fénykör, amelyet vet, olyan sűrű, hogy a boldogság sugara nagyon nehezen és nagyon ritkán hatol át rajta. Az, aki viseli, oly szédtőn magasan áll, hogy a földi üdvözülés, a szerelem boldogsága ritkán fér oda föl.

De ha tragikus is a nagyság sorsa, a szerelem hatalma, a szívnek vágya a boldogság után ezt is meg tudja ritka kivételképpen változtatni.

Királyunk, az ősz király, aki korszakokat látott jönni — tűnni, meg tudja érteni, mily mozgalmak támadnak olyan szívekben, a melyeket a bibor fénye borított be. Meg tudja érteni, hogy a földi nagyság és dicsőség minden emblémája, a királyi trónok és palástok minden nagysága nem ér föl azzal a boldogsággal, a melyet a szívek benső egyesülése, a boldog családi élet melegsége okoz.

És látván, hogy a hosszú gyász után egy ideig boldogtalan fejedelmi asszony szíve melegedni kezd, látván, hogy a szerelem utat tört magának ezen a láthatlannak látszó ösvényen is, nem ragaszkodik tovább a régi rideg törvényekhez, a melyek a királyi nőket eltiltják a boldogságtól. Leteszi az udvari etiket köpenyét s megindult szívvvel enged tért a szerelem vezérlésének.

— Menjete, egyesüljete és legyete boldogok — mondá végre és e szóval megvalósul a királyleány és grófi fiu regénye.

Az özvegy trónörökösne pedig leteszi az özvegyi fátyolt és evez a boldogság felé. Az özvegyi fátyollal együtt lemond sok minderről, a mi mások előtt oly hihetetlen varázsosnak és tündöklőnek látszik. Lemond mindenekelőtt a főhercegnői czimről és mindarról, a mi azzal összefügg, a sok mindenféle tiszteleti jogról, lemond a czimekről és rangokról; lemond leányával szemben az őt megillető rendelkezésekről és jogokról is. De mit jelent mind ez ama boldogsághoz képest, ami azután vár rá? Szabad lesz nőnek lennie, igazi nőnek, aki a szerelem egyetlen és boldogító törvényeit követi.

»A régiek tudták mi a dicsőség és nevettek rajta, — mondta egy nagy író — és mint a nagy szellem megnyilatkozása mindenhol, ugy itt is e modern időben, bebizonyul ennek az igazsága. Nevetni a hiu dicsőség fölött könnyű lesz már annak, aki cserében egy egész élet boldogságát kapja érte. Stefánia mosolyogva teszi le mindazt, ami eddig dicsőségét hirdette, hogy helyette egy más, szebb dicsőség vezérlete után menjen.

Nem királyok ivadéka, nem örökségbe kapott czimekkel és tündöklő rangokkal bíró férfiú előtt nyílt meg a szíve. Egy aránylag szegény grófi család fia hódította meg, olyan család fia, a kinek még a grófi rangja is csak újabb kellett. A szerelem azonban nem kérdezi még a trónokon sem, milyen a családfája, hány az őse a férfinak, aki a szívet meghódítja.

A Habsburg-házban nem ez az első szerelmi házasság; talán nem ez lesz az utolsó sem. De hogy boldog lesz, arra minden valószínűség meg van. És nem lesz szív az egész monarchiában, nem talán a kerek világon sem, amely ennek a friss boldogságnak ne örülne és nem kívánna annak tartósságot.

Tegnap terjedt hirt Stefánia özvegy trónörökösne férjhez menetelének. A hir természetesen az egész országban a legnagyobb szenzációt keltette és a társadalom minden rétegében egyébről sem beszéltek, mint erről a mindenestire rendkívüli eseményről.

Bécsben utána jártak a hirnek és annak minden pontját megerősítve találták.

A mi a boldog leendő vőlegényt illeti, arra nézve a következő adatok állnak még pótlólag rendelkezésünkre.

Nagylónyai és vásáros-náményi gróf Lónyay Elemér még fiatal ember. Az elegáns rokonszenves diplomaták közül való, akik első találkozásra lebilincselik az embert. A gróf tetőtől talpig magyar. Akik személyesen ismerik, nagy elragadtatás hangján beszélnek róla.

Az özvegy trónörökösne tavaly ismerkedett meg vele. Perczig sem habozott, hogy szíve vonzalmának teljes érvényesülést szerezzen s a mikor a gróf megkérte a kezét, beleegyezett a házasságba.

Stefánia főhercegnő még az idén kikérte a házassághoz a király beleegyezését. Akkor az a hir járta, hogy az udvarnál bele is egyeztek a házasságba, két kikötéssel. Az egyik az volt, hogy az özvegy trónörökösne várja meg, míg lánya Erzsébet főhercegnő férjhez megy. A másik: hogy házassága esetén minden időkre mondjon le az özvegy trónörökösne és főhercegnő czimről. Stefánia természetesen hajlandónak nyilatkozott arra, hogy mind a két föltételnek eleget tesz.

Az azonban nem is kell bevévnia leánya férjhezmenetelének napját s így már a legközelebbi jövőben frigyre léphet Lónyai gróffal. Arról is beszélnek, hogy az esküvő után az új pár Magyarországon Lónyay gróf birtokán telepszik le s azontul is állandóan itt marad. Arisztokrata körökben általános az öröm a fölött, hogy Rudolf trónörökös özvegye magyar grófné lesz.

A király beleegyezését ahhoz a feltételhez kötötte, hogy Erzsébet főhercegnő, Rudolf trónörökös árvája mondjon le trónöröklési jogáról.

A király egy kastélyt ígért nászajándékkul az ifju párnak, a belga király pedig, az özvegy trónörökösne édes atyja egy millió forint hozományt.

UJDONSAGOK.

A román király Nagyváradon.

Tegnap este kevéssel a budapesti gyorsvonat megérkezése előtt terjedt el, nagy gyorsasággal a hir a vasutállomáson, hogy *Károly* román király Nagyváradon keresztül utazik, a mi csakhamar meglehetősen nagy közönséget vonzott a peronra s kíváncsian várták a budapesti gyorsvonat megérkezését.

Persze egy kis tévedés volt a dologban, a mennyiben a beavatatlan publikum azt hitte, hogy a román király a budapesti gyorsvonattal fog érkezni, de annak megérkezésekor hiába kutatták a kocsisor végére ragasztott szalonskocsit.

A gyorsvonat tovább rohant, a királyváró publikum pedig oszladozni kezdett.

Egyszerre azonban könnyed suhogással egy szokatlanul rövid és csillogó fényességű kocsisor vágatott be az állomásra.

Az oszladozó publikum elfoglalja ismét helyét s a ragyogó kocsikra bámulva mondogatja:

— Ebben jött meg, ez az udvari vonat.

Beérkezése olyan sima, tüneményes volt, mint egy kecses hölgy végigsasirozása a táncstermen. Egy néhány alkalmazott ünnepélyesen kihuzza magát a vonat mellett s a publikum pedig közelebb húzódik.

Az egész vonat a mozdonyval együtt egy háló, egy ebédlő, két szalon, egy szolgálati kocsiból, összesen hat kocsiból állott. Az ablakok többnyire le voltak függönyözve, a nyílt ablakokon pedig vakító világosság sugárzott ki. E függönyökre s párás ablakokra tapadt most száz meg száz szem, hogy hát ha meglátná Románia királyát, a ki most rendkívül szerencsésnek érzi magát, hogy ezen a helyen ugy utazhatik. Pár évtizeddel ezelőtt ugyanis, a mikor trónját elfoglalta még nem utazott ilyen nyíltan, hanem álutakon, erősen incognitó, mert attól tartott, hogy az osztrák magyar diplomácia, mely minden követ megmozgatott, hogy a román trónt másnak juttassa, — *elfogalja*. Lopva ment tehát át Magyarországon. Azóta azonban nagyot fordult a világ és most már Károly király udvari kocsiban utazhatik át szép Magyarországon.

Pár hete Bécsbe ment még Ferdinánd bolgár fejedelem látogatása előtt, a hol rendkívül meleg fogadtatásban részesült, a mi annyit jelent, hogy trónja, országa nemzetközi jelentőségre tett szert.

És most utazik haza boldogan, nem törődve semmivel, pedig a közönség ugyancsak figyelni a függöny minden libbenését a mint az uniformisos, veres sapkás szolgák végig szaladnak a folyosókon s kinyitogatják a szalonskocsik ajtaját. Hanem mindhiába, Károlykirály nem tekintett ki, pedig egy dörgedelmes éljen készletbe volt helyezve, mint legfrissebb megnyilatkozása a román nemzetközi jelentőség és a köztünk fennálló barátságos viszony elismerésének.

Meleg vizgözös pára csapódik ki a nyitott ajtóból.

Kíséretéből nemcsak kitekintettek, hanem ki is jöttek a peronra. Két fekete szalonruhás alak a sürgönyöket vette át egy távirat kihordó szolgától s a gázvilágnál nyomban át is futották azokat. A kíséret ezután ismét felszált a kocsiba s a szolgák is felpattantak utánok, az ajtók egymásután becsapódtak s az udvari vonat gyors sziszegéssel ismét utnak eredt.

A Károly királyt vivő udvari vonat 15 percczel később érkezett Nagyváradra az eszi gyorsvonatnál és 15 percczel hamarabb fog érkezni Predealba s onnan pedig Románia székvárosába Bukarestbe megy.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 14. A pénzügyi bizottság ülése d. n. 3 órakor a városházán.

Október 16. 17. Jegyzővizsgálat a megyeházán

Október 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban. (Közös hadsereg.)

Október 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédkiegészítő parancsnokságnál reggel 8 órakor.

* **Családi öröm a királyi házban.** Bécsből táviratozzák nekünk: A Wiener Zeitung a következő bulletint közli: *Mária Valéria* főhercegnő ma délután Wallseeben egy főhercegnék adott életet. A főhercegnő is, az újszülött főherceg is jól érzi magát.

* **A pénzügyi bizottság ülése.** A városi pénzügyi és közgazdasági bizottság f. hó 14-én d. u. 3 órakor a városháza nagytermében gyűlést tart. A gyűlés tárgya a bejelentési hivatal létesítése és a rendőrkapitány indítványa a rendőrségi létszám szaporítása iránt.

* **A főpapság köréből.** Ő felsége a soproni társas káptalanban *Dönnanovich* Ferencz kanonokot örkanonokká léptette elő s helyébe dr. *Lehelbauer* Ottót, a soproni apácza zárda lelki igazgatóját kanonokká kinevezte.

Az egységárok szabályozása. A városi tanács a városi munkálatok egységárának szabályozását határozta el és a tervezet elkészítésével egy szűkebb körű bizottságot neveztek ki a pénzügyi bizottságtól. Ez a bizottság tegnap nyújtotta be jelentését, mely szerint a bizottság a revíziót elfogadta, azonban a vegyes kavics szállíttatása helyett a rostált kavics szállíttatását ajánlja, amennyiben ez utóbbi kavicsnemben vegyes tartalma folytán homok, por, stb. alkatrészek vannak, melyek az utcán sárrá válnak.

* **Uj nemes.** *Torma* Károlynak baranyavármegye alispánjának s törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta Ő felsége a baranyavári előnévvel.

* **Havazás a Rézhegységen.** Az időjárás gyors változása következtét be nemcsak a felvidéken, hanem Bihar megyében is a *Rézhegyeken*, a rendkívüli hűvös nappalok és éjjeleket mi itt Nagyváradon ennek tudhatjuk be. Mint Súlyomkői levelezőnk írja, f. hó 8-án, az az vasárnap olyan rendkívüli havazás volt a Rézhegyek több helyén, de különösen *Súlyomkőn*, *akár csak a legzordabb télen*. Általában a megye egész területén meghűlt erősen a levegő és több helyen nagy dér volt. Az időjárás több helyen készületlenül találta a gazdákat, a mennyiben még sok helyen a nyáriak nincsenek betakarítva, különösen az Érmelléken, a hol a szüretelés még ezután venné kezdetét, de meg az igen jó gabonatermés miatt még több helyen csépelnek E helyeken ez ideig nincs baj, de a folyton hűvösködő és rosszabodó időjárástól tartani lehet.

* **Kinevezés.** Dr. *Bulyovszky* József polgármester *Ráduly* Pétert helypénzszedővé nevezte ki.

* **A vértanuk kápolnája.** Kegyeletes eszmét penditettek meg Debreczenben az Erzsébet emlékfaluteltő bizottság ülésén. Arról van szó, hogy az aradi vesztőhelyen, a hol most csak egyszerű köemlék jelöli a 13 tábornok kivégzésének szomorú helyét, kápolna emelkedjék, amely igazibb kifejezője volna a kegyelet lángoló érzésének. A bizottság országos gyűlést akar indítani épp oly hazafias, mint magasztos terve érdekében. A magyar közönség bizonyára tiszta szívből kívánja, hogy kegyeletes érdekét meg is valósítsa.

* **Orgyilkosság.** H.-Szoboszlón gyilkosság történt. *Pinczés* Sándor városi rendőr a mezőről este 9 óra tájban hazafelé tartott. A hogy a határba ért, lövés dördült el s *Pinczés* szíven találva, holtan rogyott össze. Másnap reggel találták meg. A vizsgálatot megindították. A jelek arra mutattak, hogy *Pinczés* orgyilkosság áldozata lett. A városban egy haragosa volt *Pinczésnek*, *Horog* Mihály gazdaember, kit *Pinczés* mezőrendőri kihágásért feljelentett s a kapitányság meg is büntette tizenkét forintig. Ezért volt haragosa *Horog* *Pinczésnek* s a gyanu ellene irányult. A boncolásnál a golyót kivették s mint bűnjelt megőrizte a csendőrség. Kísérletet tettek s a golyó teljesen beillik *Horog* fegyverébe. A csendőrség erre *Horogot* tartóztatta s beszállította a debreczeni ügyészség fogházába. *Horog* tagadásban van.

* **Névmagyarosítás.** *Groszmann* Sámuel nagyvárad lakos vezetéki nevét *Nagy-ra* magyarosította.

* **Varga Ottó ügye.** Egy-két lap megírta hogy *Varga Ottó* tanár ügyében a kultuszminiszter már döntött. A »Bud. Tud.«-nak illetékes oldalról nyert értesülése szerint *Varga Ottó* tanár fegyelmi ügye még csak ezután kerül fegyelmi tanács elé és csak ennek megtörténte után s a tanácsnak véleménye alapján fogja a miniszter ítéletét meghozni. A legilletékesebb forrásból arról értesül ezenkívül a »Bud. Tud.«, hogy a *Varga* tanár ügyében a miniszter döntése alá terjesztett ügyiratokban nyoma sincsen annak, hogy ez ügyben a szóban forgó intézet tanulói megbízást kaptak volna a tanárok ellen vádanyag gyűjtésére, sőt ha ilyennek csak legkisebb nyoma lett volna, a fegyelmi eljárást azonnal beszüntette volna, mely ilyen adatok alapján fegyelmi vizsgálatnak vezetését megengedhetetlennek tekinti.

A telefon hódító utja. 1900. január elsején a német császár és *Loubet* elnök telefon utján fognak egymásnak *boldog újévet* kívánni. Legalább ugy francia, mint német részről nagyban öröklődnek, hogy újévre elkészüljön a páris—berlini telefon. A telefonvezeték Párisból kiindulva Chalons-sur-Marne-on és Verdun-on áthaladva, Battilly-nél lépi át a határt és Metz-et, Majna-Frankfurtot érintve megy Berlinbe. A vonal hosszúságára való tekintettel a vezeték 5 miliméter keresztmetszetű rézsodronyból készül. Költsége meghaladják a másfél millió márkát. Ezzel egyidejűleg azt is tervezik Franciaországban, hogy elkészítsék a tervezett páris—milánó—római telefont. Berlinben ugyan csak direkt telefonösszeköttetést akarnak létesíteni Milánóval és Rómával. A következő vonalak: Berlin—Koppenhága, Berlin—Amsterdam, Berlin—Bécs és Berlin—Budapest már régen használatban vannak. A *Nvárad*—*bpesti* telefon folytán pedig, ha elkészül, mindezekkel összeköttetésben leszünk. Szóval a telefon veszedelmes versenytársa lesz a távirónak és talán eljön az az idő, mikor a telegráfot majd csak a muzeumokban fogják mutogatni.

* **Találtatott.** A Zöldfa-utcán tegnap délután egy cseléd leány egy női ezüst órát talált. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

A spicz.

Ime egy német név, melyet a szigorú m. kir. posta is acceptál, s melynek olvasásánál mosolyogva huzódik a legkuruczabb magyar bajusz is.

Ki ne ismerné őt a spiczet, melyet nőbelnek nevez a társadalom dohányzó osztálya s ki félne tőle, ha így szüret táján körutra indulva, pajtárolpajtára bekopogtat ismerőseihez?

Valaha régen, a klasszikus időkben általános szokás volt, hogy szüret alkalmával berugattak egy rabszolgát, aztán megmutatták az ifjakkal elrettentő például.

Ma már nincsenek rabszolgák, de hogy a régi szokás ki ne vesszen, bespiczcel a gazda maga s nem tudom ugyan, hogy a régi ifjak mit csináltak, de a mostaniak látván az eljlesztő példát, bespiczelnek maguk is.

Hja! az idők változnak, de a szüretispiczcek megmaradnak mindig.

Pedig ég, föld összefogott e zsarnok uralmának megtörésére.

Először neki ment a filoxera. Ez gyökerén támadta a hajt. De nem tudott győzni. Ellátták a hajtát szénkénnel s a filoxera pusztult s a spicz maradt.

Aztán próbálkozott Engel és társai. Ezek gyümölcsében akarták tönkre tenni a hibát. De csak annyit értek el, hogy a spiczhez hozzá járulékkolták a fejfájást is. Ma már hála Darányinak, az Engeléék feje fáj s a picz újra él és uralkodik.

Nem maradt hát semmi eredmény a spicz elleni harcából, csak egy axióma, melyet szüretelő polgártársainknak igyekszünk lelkére kötni:

— Quid, quid agis, prudenter age, et resjice.

— Kaczenjammer.

EGYESÜLETEK.

Meghívás.

A nagyvárad zenekedvelők egyesületének működő tagjait tisztelettel kérem, hogy a f. hó 12-én, csütörtökön este 8 órakor a zeneegylet helyiségében tartandó zenekari próbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1899. okt. 10.

Réz Mihály
igazgató.

Igazságszolgáltatás.

Harmineznég peres fél, tizenkét ügyvéd

— Flóra Xav. Ferencz hagyatéka. —

Nagyváradon 1889. július 9-én halt meg *Flóra* Xav. Ferencz kanonok, aki után 200.000 frt maradt. Örökösökül a hagyatéki tárgyaláson *Pappházy* Lynayminné s hét társa jelentkezett, mint örökhagyónak apai és anyai ágon való legközelebbi nőrokonai, valamint *Flóra* Erzsébet s két társa. Ezek kölcsönösen megtagadták egymás örököségi igényeinek jogosságát, amiért is perre került a dolog, addig pedig az egyház és a szegények része $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{3}$ részben kiadatott, $\frac{1}{4}$ része pedig bírói letétbe helyeztetett.

A hagyatéki per azóta folyt s 34 peres fél nevében 12 ügyvéd vitte a pert, mely már az által is egyike lett a legérdekesebb ügyeknek. Tíz évi tárgyalás után a törvényszék tegnap hozta meg a perben az ítéletet s *Pappházy* Lynayminné és 10 társa örökösödési jogát elismerte, a hagyatéki vagyont részükre egyenlő arányban átadta.

A monstre-pörben szerepelt ügyvédek a következők: *Dús* László, dr. *Duma* Flórián, *Schütz* Albert, dr. *Adorján* Ármán, *Tomsek* Ferencz, *Jancsó* Dezső, dr. *Mártonffy* Bogdán, *Wallner* Ödön, dr. *Schweiger* Ede, dr. *Kiss* Döme, a kincstári jogügyi igazgatóság, *Sebő* Pál, *Mihelyi*

Adolf (felperesi ügyvéd.) Az ítéletet *Jelentsik* István törvényszéki elnökhelyettes írta alá s 38 oldalra terjed.

Emberkinzás Pocsajon. A berettyó-ujfalui járásbírósa a mocsai emberkinzáshoz hasonló esetet tárgyalta tegnap.

Az eset Pocsajon történt, ahol egy este a korcsmában mulatott egy *Rác Pál* nevű munkás ember. A községi jegyző elmenvén este a korcsma előtt, meghalotta a mulató ember éneklését, bement megnézni, hogy ki mulat.

Mikor a jegyző meglátta *Rác Pált*, azt hitte, hogy ez egy rabszökevény s kérdőre fogta a legényt, aki válasz helyett egy nótát kezdett dalolni. Dalolásáért a jegyző többször arcul ütötte. A megtámadott ember kérdőre vonta a jegyzőt támadásáért, amiért ismét arcul ütötte a jegyzőt.

A szegény ember ekkor kérésre fogta a dolgot:

— Ne bántson engem uram, inkább haza megyek, csak ne üssön, mert szivbajos vagyok s még bajom lehet.

A jegyző ennek dacára tovább ütötte, sőt amikor belefáradt, egy *Benes Péter* nevű munkással tette tovább *Rácot*, aki tizszer ütötte arcul *Rácot*.

Hanem a tulajdonképeni kinzás csak ezután következett. A jegyző *Benes* segítségével *Rácot* kivonszolta a korcsma elé s szekerebe a lovai közé kötötte a nyakánál fogva s azután a lovain s *Rác*on végig vágott ostorával, mire a lovak megindultak. *Rác*nak pedig futni kellett a lovakkal egészen addig, míg ájultan össze nem rogyott.

A lovak össze rugdosták *Rácot* s egész teste csupa vér volt, mikor hazavitték.

Ez az ügy a berettyó-ujfalusi járásbírósa elé került, hol a vádlott mindent tagadott. Volt azonban az esetnek négy tanuja, akik a vádat megerősítették s így a járásbírósa a jegyzőt *harmincz* napi fogházra s tizenöt forint pénzbüntetésre ítélte.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Poynár Dénes.*

2906 S. Bondor Ferencz hatóság elleni erőszak.

2946 Reiner József tüzvéz okozás.

3001 R. Nagy Bálint lopás.

3027 Mittermann Lajosné hatóság elleni erőszak.

3158 Nagy Elek magánlak sértés.

3184 Matye Gáborné becsületsértés.

3243 Halmik József s. t. szerencse játék.

3254 Magyar Mihály becsületsértés.

3398 Dehelán Pahanie s. t. lopás stb.

3350 Rekesán Stéfán közokirat hamisítás.

3515 Miksits András magánlak sértés.

3892 Egri Manó gyujtogatás.

Előadó: *Molnár Géza.*

3025 Vanda Todore s. t. testi sértés stb.

3051 Krasznai Dániel lopás.

3057 Korbuly Lajos hatóság elleni erőszak.

3101 Novák András s. t. testi sértés.

3049 Csikort György testi sértés.

3105 Hajdu Gergely zsarolás.

3108 Gyöngyössy József s. t. testi sértés stb.

4107 Popovits Miklós rágalmazás.

2966 Fratyán Petru rágalmazás.

2984 Derbán Simon s. t. testi sértés stb.

3019 Dulhász József s. t. becsületsértés.

3020 Szán Petru s. t. rágalmazás.

3046 Ifj. Vank György anyakönyvi kih.

3082 Popa Juon lopás.

3126 Sztó Zsuzsanna rágalmazás.

4115 Zubor Gyula becsületsértés stb.

Előadó: *Harmathy Károly.*

3366 Lusztig Izsák idegen ingó vagyon rongálás stb.

3610 Fodor Károly lopás stb.

3617 Dr. Bogdán Virgil testi épség elleni kihágás.

4058 Kozák András sikkasztás.

4085 Tatár Tógyer szándékos emberölés.

4106 Kanalas H., Mnyerlucz Pável s. t. testi sértés.

4172 Kimpán Juon lopás.

2829 Varga János s. t. testi sértés stb.

2932 Szilágyi Zsigmond rágalmazás.

3405 Kurucz Lika közcsend elleni kihágás.

3416 Buzás Imréné közcsend elleni kihágás.

3417 Triff Péter közcsend elleni kihágás.

3744 Szilágyi Ferencz becsületsértés.

5760 Szücs Antal közcsend elleni kihágás.

IRODALOM.

A kisipar jövője. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdeklődők figyelmét a következő irodalmi pályázatra hívja fel: A magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi bizottsága 1000 egyezer korona díjat tűz ki a következő szakmunka megírására: A kisipar jövője (Azon iparágakra vonatkozólag, melyek a mai termelési viszonyok közt fejleszthetők és a fejlesztés eszközei.) A jelítség levéllel ellátott pályamunkák 1900. évi május 30-ik napjáig küldendők be a kereskedelmi és iparkamarához Szegedre. A díj odaitelésére kiküldött bizottság a beérkező pályamunkákat tagjai közül választandó bírálóknak adja ki és azok írásos bírálati jelentése alapján az 1900. évi országos kamarai értekezletnek tesz jelentést a díj odaitelésére, meggyőződve, hogy a díj csak irodalmi becsü munkának ítélhető oda és hogy a díjazott munka egy éven belüli első kiadás joga és kötelezettsége a szakirodalmi alapot illeti.

REGÉNY-CSARNOK.

A NAGY FEJMOSÁS.

(Katonai humoreszk.)

7

Lenz Fülöp után: Idem.

Ön megszegi a subordinációt. Hogy az ördög vigye el az üres kobakját a Bolond Istókjának. A teremtését a zöld harkályának. Önök a börtönben kell nyujtózni, mint a kolbásznak a kéményben!

Ugorjon a legközelebbi eső csatorna alá és fuljon bele! Vitesse ki magát trágyának a földekre, a káposztás ültetvények közé; bőrét meg ajándékozza oda a sintérnek, kitömés végett az állatkert számára! Kérem . . .

Igen, én is kérem önt, legyen már vége egyszer a dolognak, kapitány ur! Önnek még egyéb végezni valója is akad ma, nemcsak az, hogy az őrmesterét tánczoltassa. Legyen olyan jó, tegye meg nekem jelentését.

Az, a kitől ez szavak eredtek, nem volt más, mint Kleinhaus, az ezred őrnagyja.

Második század szemlére sorakozva! — Jelenti Cziegenbrück kapitány, kit nem a legkellemesebben lepott meg a váratlan őrnagy beavatkozása.

Szemlére sorakozva? Csupán csak szemlére? Kérdi az őrnagy pedáns hangsúlylyal s nyugodtan engedi a kapitányt tovább is szalutálni.

Szemlére a felszereléssel! Egészíti ki Cziegenbrück.

Vagy úgy? No igen, ereszsze csak le kezét a sipka mellől! Én persze azt hittem, hogy ön teljesen készen vár már a szakaszával, ha azonban az ember őrmesterével fojtat benső diskurzust, akkor előljárójában is csak azt jegyzem meg az ilyen dologra, hogy mi sem

természetesebb, mint hogy az ember nem vigyázhat az őrnagy jövetelére s hogy az őrnagy látogatása az embernek egy kis meglepetést okoz. Legyen szives különben egy kicsit félre jönni velem.

Az őrnagy egy kissé odább vezeti a kapitányt a századtól. Az őrmester, Trübsal, az altiszt s a legénység természetesen helyükön maradnak. Stromberger, az ujoncz bizonyos kárörömmel jártatja szemét az altiszt uron, az altiszt nem minden maliczia nélkül tekint az őrmester felé, az őrmester nem minden maliczia nélkül hunyorgat a kapitány felé.

Eleinte meglehetősen halkán, majd később mind erősebben, úgy, hogy a dologban érdekeltek mindent világosan megérthettek, peregetek a mondatok az őrnagy ur ajkairól:

Nem győzőm önt valamire elég komolyan figyelmeztetni. A legszigorubb parancsot kaptuk felső helyről arra, hogy a feljebbvaló a maga alantasát semmiféle gyalázó szóval ne illese. Az ezredparancsnok ur csak a napokban adta ki erre nézve a maga szigorú utasítását s nekem épen most kell saját fülemmel meggyőződnöm arról, hogy ön olyan modorban rántja le az egész század színe előtt a maga őrmesterét, a melyet az utolsó cseléd sem művel. Sajnálom, de nem tehetem, hogy erről illetékes helyen jelentést ne tegyek. Akárki legyen is, ha a parancs ellen vét, hűnhődni fog. A magam részéről meg nem foghatom kapitány ur, hogy valaki, a ki a mi körünkbe tartozik, annyira elfelejtkezze magáról, hogy olyan kifejezésekkel éljen, a minőket csak az imént . . .

Őrnagy ur biztosítom, hogy eszem-ágában sem volt őrmesterem becsületét érinteni, szidalmazni, én csak . . .

Kedves kapitány ur, legokosabban teszi, ha nem is mentegetőzik. Ez úgy sem változtat már a dolgon. Különben is csak ingerelne vele.

Mondja inkább, hogy állunk az idővel? Hány óra?

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A képviselőház elnökének lemondása.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) A *Magyarország* írja, hogy beavatott körök szerint *Perczel* Dezső, a képviselőház elnöke lemond az elnökségről, mert az osztr. magyar bank elnökségével kiálták meg s ő hajlandó is ezen állást elfogadni. Hir szerint a képviselőház elnöke újból *Szilágyi* Dezső lesz.

A király utja.

Bécs, okt. 10. (Saját tud. távirata.) A király szombaton Walsuba utazik *Ferencz Salvator* főherczeg fiának keresztelőjére s azután Budapestre jön.

Stefánia házassága.

Bécs, okt. 10. (Saj. tud. táv.) *Stefánia* özvegy trónörökös nő házasságát a Wiener Alg. Ztg. a Koburg család lapja megczáfolja, e hirt azonban ennek dacára föltétlenül igaznak tartják.

Jekelfalussy államtitkár halála.

Budapest, okt. 10. (Saj. tud. táv.) *Jekelfalussy* Lajos volt kultuszminiszteri, utóbb belügyminiszteri államtitkár ma Budapesten 71 éves korában elhunyt. Tevékeny részt vett a magyar szabadságharcban, mint zászlóalj parancsnok Klapka seregében. Legfőbb érdeme a mit a közpályán aratott a főváros

államrendőrség és a m. kir. csendőrség szervezése. Főbb kitüntetései közül megemlítjük a Szt. István rendet, a Lipót vaskorona és Gergely rendeiket.

Tüntetés Gyulai Pál ellen.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) A m. kir. tudományegyetemen ma mintegy 500 hallgató gyülekezett Gyulai Pál előadására, hogy ellene tüntessenek hazafiatalan viselkedése miatt. A dékán azonban a terem ajtaját bezáratta. Az egyetemi hallgatók azonban dörömböztek az ajtón s erre a dékán csak azokat bocsátotta be, a kik becsületszavukat adták, hogy nem fognak tüntetni. Erre vagy 300 hallgató eltávozott, a többivel megtelt a terem. Gyulai Pál a dékánal karonfogva jött be s kínos csendben kezdte meg az előadását, melynek végén az ifjuság utána kiáltott:

— Csak mára adtuk szavunkat!

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, okt. 10. (Saj. tud. táv.) Székesfehérvár mellett a Komáromból jövő személyvonat 57 utassal kisiklott s a 3 méteres magas töltésről lezuhant. Az esés következtében 4 kocsis darabokra tört. Rémes sikoltozás és jajgatás tört ki az utasok közt az esés pillanatában, csodamódon azonban a 12 megebesülés közül csak 4 súlyos természetű történt.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, október 10. A Wiener Zeitung ma a következő császári kéziratot közli:

Kedves Clary gróf! Inditattva érzem magam arra, hogy a reichsrat 15-ik ülészakájának berekesztését elrendeljem.

Bécs, 1899. október 8.

Ferencz József, s. k.

Clary, s. k.

Személyi hir.

Bécs, október 10. A román királyi pár Sigmaringenből hazautaztában érintette Bécsset. (M. T. I.)

Transzvál.

London, október 10. Angol körökből úgy hírlik, hogy Buller tábornok törzskarával e hó 14-én megy Dél-Afrikába. (M. T. I.)

Vasuti szerencsétlenség.

Jokohama, október 10. Ujabbant az jelentik, hogy az Uconomija közelében a folyóba zuhant vonat katasztrófája alkalmával 50 ember lelte halálát. (Magy. Táv. Ir.)

Török dolgok.

Konstantinápoly, okt. 10. Az az albán ember, a kit Dsavid állami tanácsos gyilkosként letartóztattak, mindent tagad. Azt hiszik, hogy az igazi gyilkos megszökött. Több embert letartóztattak a gyilkosságban való bűnrészesség gyanúja miatt.

Konstantinápoly, okt. 10. Munir basa főszertartásmester halála alkalmából a német császár részvétlét küldött a szultánnak. (M. T. I.)

Közönség köre.

A „Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és finomító részvénytársaság” igazgatósága szomorú kötelességet teljesít, midőn fájdalommal jelenti, hogy

Hermann Benedek ur,

a részvénytársaságnak hosszú éveken át volt igazgatósági tagja, a ki avallalat meg alapításában, fejlesztésében és vezetésében fáradhatlan tevékenységgel és odaadó buzgalommal vett részt, f. hó 8-án jobb létre szenderült.

Áldás és béke lebegjen sirja fölött!

Nagyvárad, 1899. évi október hó 9-én.

KÖZGAZDASÁG.

A takarmányrépa eltartásának legjobb módja. Mióta állattenyésztésünk a gazdaság közönség részéről intensivebb felkarolásban részesül, a takarmány termelés körül is nagyobb előhaladást és körültekintést észlelhetünk. A természetes füvelő tereken kívül a szálas takarmányfélék a szántóföldön nagyobb mennyiségben állíthatnak elő s e mellett a különböző gyökös takarmányműek is rendszeres helyet kapnak a vetésforgóban.

Alig van ma már oly gazdaság, hol takarmányrépát ne termelnének, sőt mint örvendtes jelenséget jelezhetjük, annak termelését a legnagyobb szakavatottsággal intézik. És így van ez helyén, mert nem elegendő az, hogy takarmányt termeljünk, hanem kell, hogy a termelést okszerűen és józanul üzzük.

Igy a többek között, ha jó termést óhajtunk a takarmányrépától, első kellék a földnek mély megművelése és tápanyagokkal való ellátása.

Hogy ez állítást kellően igazoljuk, egy hazai gazdaság összehasonlító termelési kísérletének eredményét közöljük a következőkben: 100 hold terület volt szánva takarmánynak.

Ebből műtrágyával és pedig kat. holdanként 2 q. szuperfoszfáttal megrágyáztatott 50 hold, trágyázatlanul maradt 50 hold.

A trágyázott föld ép oly megmunkálásban részesült, mint a trágyázatlan s az eredmény a következő volt: termelt a trágyázott földben holdanként 420 q, a trágyázatlanon pedig 340 q, vagyis a műtrágyás tábla holdankénti hozama 80 q-val nagyobb, mint a trágyázatlané.

Eltekintve azonban a termelés mikéntjének szabályaitól, ezuttal csak arról óhajtunk tanácsot adni, hogy melyik mód legalkalmassabb a takarmányrépa eltartására. A legtöbb helyen azon eljárás divik, hogy a répát minden válogatás nélkül egyszerűen a major udvarába hordják, itt prizmákba rakják s előbb szalmával, majd földdel betakarják. Hogy a bevermelés ezen módja tökéletlen, az bővebb magyarázatra nem szorul, elegendő annyit felmítenünk, hogy az oly prizmában, melybe a répa válogatás nélkül került s melyben a földdel való betakarást egy réteg szalmának elhelyezése előzte meg, a répa nem maradhat épen.

Legjobb eltartási mód a következő: a földből való kiszedés után a répa gondosan megtisztítandó és alapos válogatás alá veendő olyképpen, hogy csakis a teljesen ép és minden betegségtől ment répa kerüljön a prizmába, a melyet nem a földben ázott gödörben, hanem a föld felszínén készítünk el, ha e helyet tisztára kisaraboltuk. A prizmában a répa szorosan egymás mellé kerül, fokozatosan keskenyedő térségen mintegy 1.5—2 méter magasságban. Ha a prizma rakásával elkészültünk, akkor körülötte egy árkot ásatunk oly czélból, hogy az abból kikerülő föld a répa takarójául szolgálhasson, de ezen takarót nem egyszerre

helyezzük a répára, hanem fokozatosan, hogy így a prizmában fejlődő vizgőz elpárologhasson; a takaratlanul maradt répára vékony rétegben szalmát helyezünk a fagy általi károsítás kiküszöbölése czéljából s ott hagyjuk azt mindaddig, míg az erősebb fagyok beállanak. Ekkor eltávolítva a szalmát, a földdel való betakarást folytatjuk, sőt a már eddig felhalmozott földet még egy újabb réteggel vastagítjuk, úgy, hogy az összes földréteg 20—30 cmt. legyen ki. Ott, hol erős hideg uralkodik, az első és második földréteg közé 10—15 cm. vastagságban szalma is rakható, de semmi esetre sem szabad a szalmát közvetlenül a répára tenni, mert az a répa rothadását mozditja elő. Az eltartás ezen módját a legtökéletesebbnek mondhatjuk, mert répánkat állandó hőmérséklet mellett tartathatjuk; az sem elfagyni, sem megrothadni nem fog.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. okt. hó 10-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.40—7.70. Kétszeres buza 5.70—6.20. Rozs 5.50—5.80. Arpa 5.20—5.60. Zab 4.50—4.80. Tengeri: 4.20—5.80. Borsó 14.50. Lencse 15.50. Bab 6.10. Köleskása 11.50. Burgonya 1.25. 100 kiló lángliszt 14.50, zsemlyeliszt 14.—, fehérkenyér liszt 13.—, barnakenyér liszt 12.—, széna fuvarral 2.—, szalma 55. Szalonna 52.—, 6 kiló zsúp-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.30. 100 kiló marhahus 48.—, öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —60. Uj-bor —44. Pálinka —32. Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 23.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles —.—. repce —.—, dió 14.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —.—, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. október 10-ről.

Egy pár első rendű jármás ökör 320—340, egy pár másodrendű jármás ökör 240—280, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—225, 1 drb fejős tehén 55—110. 1 drbvágó ökör 250 kgr. 73—92, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 52—76, 1 drb. veres borju 12—19, 1 drb. fél éves borju 17—22, 1 drb egy éves borju 23—31, két éves borju 32—62, 1 drb hizott sertés 42—73, 1 pár fél éves 18—22, 1 pár egy éves sertés 31—40, 1 pár két éves serés 44—68, egy drb igás ló 55—115, 1 pár ökrébőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóbor 6—10.

Forgalmi kimutatás 1899. évi október 10-ről. Tiszta buza körülbelül 2000 hltr, kétszeres buza 600 hltr, rozs 900 hltr, árpa 500 hlt, zab 450 hltr, tengeri 800 hltr, burgonya 500 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb, félhizott 80, sovány 100, süldő 190, malacz 300, hizott marha —, jármás ökör 230, fejős tehén 150, borju 120, bivaly 9, juh és kecske 90, ló 232.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, október 10.

Az irányzat nyugodt.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	368.½
Magyar hitel	—	—	—	—	—	372.¾
Allamvasut	—	—	—	—	—	339.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	336.½
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	235.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	341.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	251.½

Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délvasut	65.08

Határidők.

Budapest, október 10.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 35,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	8.19
Buza áprilisra	8.76
Uj tengeri	5.14
Rozs okt.	6.51
Zab okt.	4.90
Káposzta, repeze, aug.	—

Bécs, október 10.

Az irányzat csendes.

Oszt. hitel	862.75
Magyar hitel	868.—
Allamvasut	331.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. október 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	115.90
Magyar koronajárdék	93.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földtehermentelési kötvény 4%	92.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.75
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	137.—
Oszt. járadék papirban	98.75
Oszt. járadék ezüstben	98.65
Oszt. járadék aranyban	117.—
Oszt. korona járadék	98.50
Oszt. államsorsjegyek	135.—
Oszt. magyar bankrészvény	900.—
Magyar hitelbankrészvény	367.50
Oszt. hitelintézeti részvény	362.40
Párisi vista	329.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	9.57
Németbirodalmi márka	121.20
London vista	47.87
10 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**HENRY CIRCUS**
előleges jelentése.

Nagyvárad város nagyérdemű közönségének és nagybecsült tisztikarának van szerencsém ezennel becses tudomására hozni, miszerint jó-hirű társulattal, mely

120 személy, 70 ló, elefánt, medve

és több más állat különlegességekből áll, legközelebb **Budapestről** különvonattal megérkezem.

Előadásaimat az e célra épült tágas nagy **circusban, Nagyvárad, nagy-piaczon** **október hó 17-én este 8 órakor**

megkezdem.

A társulat ugyanaz, melylyel Budapesten körülbelül 3 hónapig oly eredménnyel működtem, minőt még ez ideig más társulat nem ért el.

December hó **2-án** ugyanezen társulattal **Bécsben a Rencz-féle** circusban fogom megkezdeni előadásaimat.

Az első előadásra jegyek már máától fogva előre válthatók **Pauker Dániel** könyvkereskedésében, Nagyváradon.

Helyárak: Zártszék 1—3-ik sorig számozva 1 frt 20 kr., I. hely 70 kr., II. hely 50 kr., karzat 25 kr.

Kérve a n. é. közönség nagybecsű pártfogását.

Teljes tisztelettel

Henry,

tulajdonos és igazgató

Nagyvárad szakirányú iparostanoncziskola.

48

1899—9001 szám

Pályázati hirdetmény.

A nagyvárad szakirányú iparostanoncziskolánál a téli tanfolyamon a **könyvviteltan** tanítása heti két (négy) órán nov. 1-től betöltendő. Felhívom az ezen szakra képesített szaktanárokat és könyvvezetőket, kik a tanítást elvállalni óhajják hogy a nagyvárad iparokt. bizottsághoz czinzendő pályázataikat **f. hó 18-ig** az ipariskolai igazgatósághoz: (nagy piac polgári isk. földsz. 8. sz.) nyujtsák be. Szóbeli jelentkezések is elfogadtnak.

Nagyvárad, 1899. okt. 7.

Szűts Izsó
iparisk. igazgató.**Ragány János**
iparokt. biz. elnök.**Önkéntes árverés.**

Néhai **Markovits Kálmán** hagyatékából **32 drb.** különböző koru és nemű, magas vérű **ló és csikó**, valamint több rendbeli **kocsi és lószerszám**, végre **12 drb. sweitzi és 179 drb. magyar faj** különböző koru és nemű **gulyabeli marha** — Biharmegyei **Árpádon**, vasut-állomás **Nagyszalonta** — **1899. évi október 26-án d. e. 10 órakor** önkéntes árverésen el fognak adatni. Az állatok Árpádon bármikor megtekinthetők. Felvilágosítással Nagyvárad, Kisteleki-utca 507. sz. a lakásomon szivesen szolgállok.

Nagyvárad, 1899. október 10-én

MARKOVITS KÁROLY,

hagyatéki gondnok.

2—3.

Alkalmi vétel! Olcsó eladás!

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a helybeli piacon **Bémer-tér** (Lévay-palota) volt Haraszti-féle áruraktárt megvettem és azt saját czégem alatt eladásra hozom.

Raktáron vannak: gyönyörű **ruhaszövetek** és **selymek, diszkellékek** és **bársonyok, szőnyeg** és **függönyök, női és férfi fehérneműek, zsebkendők** és **harisnyák**, továbbá **férfi nyakkendők, esőernyők, kitünő keztyük.**

A felsorolt árucikkek **szigoruan szolid, olcsó szabott árak** mellett **kaphatók.** — Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Flegman Ármin.

Zöldfa-utczai üzletemben

női- és leány felöltők

rengeteg választékban kaphatók.